

De Gezonde Stad van de Toekomst

De adviseurs van OchtendMensen zetten zich in voor belangrijke maatschappelijke thema's. Met diverse perspectieven en vanuit verschillende achtergronden werken we met een frisse blik aan de gezonde stad van morgen. In deze poster nemen we je mee in uitdagingen, oplossingen en nieuwe perspectieven op het creëren van een gezonde stad. Het combineren van diverse invalshoeken van adviseurs – van zorg tot klimaat en duurzaamheid – leidt tot interessante inzichten.

Aan het woord:

Jeroen Koning, senior adviseur Gezonde Leefomgeving bij Gemeente Utrecht

Fred Woudenberg, hoofd afdeling Leefomgeving bij GGD Amsterdam

Lisanne Kiestra, adviseur Positieve Gezondheid bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

Annette Postma, netwerkadviser Groen bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

Hoe werkt OchtendMensen aan gezonde steden?

Anne-Marij, adviseur Gezonde Omgeving JOGG
Werkt aan gezonde voeding voor de jeugd

Steffie, programmasecretaris Almere 2.0
Werkt aan de ontwikkeling van de stad

Isis, programmamedewerker Groene en Gezonde Stad Gemeente Almere
Werkt aan een groene en gezonde stad

Carolien, assistent omgevingsmanager Gemeente Amsterdam
Werkt aan draagvlak in de wijk

Hans, regisseur Fiets Interprovinciaal Overleg (IPO)
Werkt aan beweging

Jeroen, projectleider Gebiedsontwikkeling Green Park Aalsmeer
Werkt aan gebiedsontwikkeling

“Het is de kunst om met creativiteit, kennis en goede processen de stad duurzaam, integraal en met kwaliteit verder te ontwikkelen. De jonge professionals van OchtendMensen zetten zich daarvoor in.”

Ivonne de Nood, programmamanager
Werkagenda Almere centrum 2040

De gezonde stad van de toekomst

Wonen in de stad: door de nabijheid van sociale en economische activiteiten is dat voor veel Nederlanders een aantrekkelijke gedachte. En dat blijkt uit de cijfers: maar liefst 74% van de Nederlanders woont in stedelijke regio's.¹

Wat veel mensen wellicht niet weten is dat dit leven in de stad onbewust een groot deel van onze gezondheid bepaalt. De drukke straten vol ongezonde eetmogelijkheden verleiden tot ongezonde consumptiekeuzes, stedelijke geluiden hebben invloed op de mentale rust en de aanwezigheid van auto's zorgt voor vervuilde lucht en beperkingen in bewegingsmogelijkheden. Omdat dit alle Nederlanders aangaat en maar weinig mensen zich hiervan bewust lijken te zijn is het van belang dat overheid, beleids- en stadmakers zorg dragen voor een gezonde leefomgeving van mensen. De

“Het is de kunst om met creativiteit, kennis en goede processen de stad duurzaam, integraal en met kwaliteit verder te ontwikkelen. De jonge professionals van OchtendMensen zetten zich daarvoor in”

Ivonne de Nood, programmamanager Werkagenda Almere centrum 2040

adviseurs van OchtendMensen gingen daarom op onderzoek uit: Wat is er (on)gezonder aan wonen in een stad? Welke grote gezondheidsuitdagingen zijn er in de stad? Maar vooral; hoe kunnen we de stad zo inrichten dat bewoners zich er prettig voelen en worden gestimuleerd tot gezond gedrag?

Opdrachtgever OchtendMensen

De adviseurs van OchtendMensen zijn breed opgeleid en kijken vanwege verschillende studieachtergronden vanuit verschillende invalshoeken naar maatschappelijke vraagstukken. In dit onderzoek naar de gezonde stad van de toekomst werken adviseurs met een zorgachtergrond samen met adviseurs die kennis hebben van klimaat en duurzaamheid. We spraken met vier experts over het creëren van een gezonde leefomgeving. De grootste gezondheidsuitdagingen die OchtendMensen uit deze gesprekken heeft gehaald en de (mogelijke) oplossingen voor het creëren van een gezonde stad hebben wij in een poster samengevat.

Vragen die centraal stonden in onze gesprekken met de verschillende experts:

“Wat is er (on)gezonder aan wonen in een stad?”

“Welke grote gezondheidsuitdagingen zijn er in de stad?”

“Hoe kunnen we de stad zo inrichten dat bewoners zich er prettig voelen en worden gestimuleerd tot gezond gedrag?”

Om verschillende perspectieven te krijgen op de gezonde leefomgeving spraken we met:

Jeroen Koning, senior adviseur Gezonde Leefomgeving bij de Gemeente Utrecht

Fred Woudenberg, hoofd afdeling Leefomgeving bij GGD Amsterdam

Lianne Kiestra, adviseur Positieve Gezondheid bij Alles is Gezondheid / Institute for Positive Health

Annette Postma, netwerkadviser Groen bij Alles is Gezondheid / Institute for Positive Health

Invloed van de stedelijke omgeving: leefstijlgedragingen en milieufactoren

De 'Gezonde Stad' kent niet één standaarddefinitie of -benadering. Tijdens ons onderzoek naar de Gezonde Stad stuitte wij dan ook op diverse modellen (o.a. [Dahlgren-Whitehead](#), [Barton and Grant](#)), kaarten ([Atlas leefomgeving](#), [gezondheidsmonitor](#)) en [kenmerken](#), zoals fysieke en sociaal-culturele aspecten van gezondheid. Ondanks deze diversiteit aan informatie, weet Fred Woudenberg (hoofd afdeling Leefomgeving GGD) in ons gesprek met hem een helder beeld te schetsen van zijn ideale (gezonde) stad. Ook geeft hij voorbeelden van hoe de stedelijke omgeving de volksgezondheid kan beïnvloeden. Beide onderwerpen worden in dit stuk verder uitgelicht. Hierin maken we onderscheid tussen de indirecte invloed van de stedelijke omgeving op onze leefstijlgedragingen en de directe invloed van milieufactoren in de stad.

De indirecte invloed van onze omgeving

Onbewust bepaalt de fysieke omgeving onze (on)gezonde keuzes. Woudenberg legt dit fenomeen uit aan de hand van BRAVO. De term BRAVO omvat de factoren van een gezonde leefstijl, namelijk Bewegen, Roken, Alcohol, Voeding en Ontspanning. Bij deze factoren denken we vaak zelf de volledige regie te hebben, maar onze omgeving verleidt ons continu tot andere keuzes.

De gedragsfactoren roken, voeding, te weinig beweging en alcohol veroorzaken 18,5% van de ziektelast in Nederland. Onze omgeving speelt een grote rol in onze (on)gezonde keuzes. Door hierop in te zetten, kan €8.6 miljard aan zorguitgaven per jaar worden bespaard.
- Volksgezondheid Toekomstverkenning 2020

Neem bijvoorbeeld de factor **bewegen**. Omdat steden veel inwoners hebben, wordt er compact gebouwd om huisvesting te faciliteren en daarbij de stad leefbaar en aantrekkelijk te houden. Daarmee wordt ook veel ruimte in beslag genomen door wegen, verkeer en is het druk op straat. Langzaam verkeer krijgt weinig prioriteit, waardoor mensen veel minder snel worden uitgenodigd tot een leuke wandeling in de buurt. Ook comfort en luxe spelen een rol. Zo zijn in veel gebouwen liften prominent aanwezig en zijn trappen moeilijk te vinden. Maar weinig mensen zijn dan nog geneigd de trap te nemen. Tijdens de corona-lockdowns werd pijnlijk duidelijk hoe weinig stedelingen naar buiten gingen.² De inrichting van de openbare ruimte, waarbij rekening wordt gehouden met veiligheid, verblijf, variatie en verplaatsing, kan ons stimuleren om vaker naar buiten te gaan.³

“In de Gezonde Stad kan je nergens roken, is vooral gezonde voeding overal beschikbaar, zijn lopen en fietsen de norm en gebruik je voor lange afstanden het OV. Er wordt gebruik gemaakt van groene energie, zonnepanelen en windturbines en er is veel groen en speelgelegenheid”

Fred Woudenberg, hoofd afdeling Leefomgeving GGD Amsterdam

Ook de keuze voor **gezonde voeding** hebben we niet altijd zelf in de hand. Ongezonde voeding is na roken de grootste veroorzaker van gezondheidsverlies.⁴ In de stedelijke omgeving is eten en drinken niet meer weg te denken uit het straatbeeld. De ruime beschikbaarheid, relatief lage prijs en hoge zichtbaarheid van ongezond voedsel verleiden ons constant tot het consumeren van ongezonde alternatieven. Aanbiedingen en marketing versterken deze verleiding.⁵

OchtendMens Anne-Marij werkt aan gezonde voeding voor de jeugd!

OchtendMensen-adviseur Anne-Marij Lock schreef een aanvalsplan om verschillende locaties in de buurt gezonder te maken. Benieuwd hoe Anne-Marij dit deed? Lees het [hier](#)!

Inwoners van steden ervaren meer stress dan in landelijke gebieden. In vrijwel alle grote steden ervaart meer dan 22% van de volwassenen regelmatig stress.⁶ Factoren als geluidsoverlast, drukte, vervuiling, een kleine woning en eenzaamheid dragen hieraan bij.⁷

“We denken dat gezond eten een keuze is, maar in delen van Amsterdam is 80% van het voedselaanbod ongezond. Probeer dan nog maar eens gezond te kiezen.”

Fred Woudenbergh, hoofd afdeling Leefomgeving GGD Amsterdam

Om te herstellen van een periode van stress, hebben we voldoende **ontspanning** nodig. Dit vraagt om een omgeving met weinig prikkels, maar in de stad is deze ruimte schaars. Het plaatsen van groen in de stedelijke omgeving kan hierbij helpen. Groen vermindert stress en verhoogt de leefbaarheid van een wijk. Het is belangrijk om dit soort overwegingen mee te nemen bij de inrichting van de leefomgeving.

De directe invloed van milieufactoren

Ook verschillende milieufactoren beïnvloeden onze gezondheid, zonder dat wij hiervoor kiezen. In stedelijke omgevingen zijn dit soort factoren vaak meer aanwezig dan op het platteland.

Zo krijgen niet-rokers in Nederland ongemerkt gemiddeld evenveel schadelijke stoffen binnen als iemand die vijf sigaretten per dag rookt door het inademen van **vervuilde lucht**. Dit heeft longaandoeningen, astma, laag geboortegewicht, hart- en vaatziekten, kanker en vroegtijdige sterfte als gevolg.^{8,9,10} Wegverkeer, zoals (niet-elektrische) auto's en brommers, zijn de grootste bron van luchtvervuiling. Deze luchtvervuiling draagt op zijn beurt weer bij aan klimaatverandering. Een gevolg hiervan is dat we steeds vaker te maken krijgen met hittegolven. In stedelijk gebied, wat gekenmerkt wordt door een versteende omgeving en hoge gebouwen, warmen de straten snel op en wordt de hitte lang vastgehouden.¹¹ Vooral ouderen en mensen met een zwakke gezondheid - denk aan luchtwegaandoeningen en hart- en vaatziekten - ervaren negatieve gezondheidseffecten door de hitte.

Meer lezen over hitte? TwynstraGudde ging onlangs met wethouders en ondernemers in gesprek over [hittestress in de binnenstad](#).

De omgeving waarin mensen wonen, werken, leren en spelen is van grote invloed op hun gedrag en hun gezondheid. De inrichting van deze leefomgeving kan in verschillende opzichten verbeterd worden. [...] Door het slim verbinden van klimaatbeleid met gezondheidsbeleid, ruimtelijke inrichting en het herstelbeleid van de coronacrisis, kunnen we gezondheids- en welvaartswinst boeken en daarbij rekening houden met kwetsbare groepen in de samenleving.

- Volksgezondheid Toekomstverkenning 2020¹²

Minder (gemotoriseerd) wegverkeer leidt niet alleen tot minder luchtvervuiling, maar ook tot minder **geluidsoverlast**. Zo'n 30% van de stedelingen ervaart geluidshinder door wegverkeer. Wegvlieg- en treinverkeer, maar ook burens, zorgen voor geluidsoverlast in de stad.^{13,14,15} Dit kan leiden tot stress en slaapverstoring, wat bijdraagt aan hoge bloeddruk, hart- en vaatziekten en overgewicht met mogelijk vroegtijdig overlijden tot gevolg.^{13,14} Ook ongemerkt zijn deze gezondheidseffecten aanwezig.¹⁴

OchtendMens Steffie werkt aan de ontwikkeling van de stad!

Als programmasecretaris Almere 2.0 werkt OchtendMensen-adviseur Steffie Bes aan de ontwikkeling van Almere. Het behoud van de groene en blauwe structuren en diverse woonmilieus is hierbij belangrijk. Meer lezen over hoe Steffie dit doet? Klik dan [hier](#)!

De bijdragen van de infrastructuur en groen aan de gezonde stad

Leven in de stad kent dus veel gezondheidsuitdagingen. Ook bij onderzoeks- en gezondheidsinstituten zijn deze uitdagingen bekend. Overheidspartijen zijn al langere tijd bezig met het vinden van oplossingen voor deze uitdagingen binnen het stedelijk gebied. Zo focust het RIVM- programma Healthy Urban Living¹⁶ op kenmerken die richting kunnen geven bij het inrichten van een 'gezonde stad'. Ook steden als Amsterdam focussen op gezondheid met de invoer van concrete bouwstenen voor het ruimtelijk ontwerp.¹⁷ Twee factoren die door zowel het RIVM als de gemeente Amsterdam genoemd worden om de ruimtelijke inrichting gezonder te maken, zijn 1) aanpassingen aan de infrastructuur (verleiden tot bewegen) en 2) het vergroten van de hoeveelheid groenvoorzieningen.

“De autovrije stad levert een bijdrage aan gezondheid door luchtkwaliteit, geluidhinder en bewegingsarmoede. De auto heeft de stad gekolonialiseerd en het wordt tijd om de stad weer autovrij te maken.”

Fred Woudenberg, hoofd afdeling Leefomgeving
GGD Amsterdam

De infrastructuur aanpassen aan voetgangers en fietsers

Bereikbaarheid is voor kernen in Nederland altijd een belangrijk thema geweest. Veel steden zijn daarom ingericht op de auto. Niet alleen de fysieke infrastructuur is hierop aangepast, maar ook parkeerplekken bij of rondom woonkernen en stadscentra hebben een grote ruimteclaim.

De afgelopen jaren is de tendens rondom ruimte voor de auto veranderd. Meerdere steden zijn inmiddels bezig met het autoluw maken van hun (binnen)stad. Door auto's te weren of in te zetten op louter toegang voor bestemmingsverkeer kan de kwaliteit van de openbare ruimte verbeterd worden – zowel in termen van luchtkwaliteit (minder uitstoot) als geluidsoverlast.¹⁸ Daarnaast geeft minder ruimte voor auto's ruimte om straten in te richten voor fietsers en wandelaars (denk aan fietsstraten of 'auto te gast'-zones). Dit zet bewoners aan tot meer beweging.¹⁸ Steden als Amersfoort, Utrecht en Zwolle zijn al druk bezig met de ambitie om hun binnenstad autoluw te maken. En ook in steden als Alkmaar of Amsterdam is inmiddels meer dan 10% van de binnenstad ingericht op voetgangers in plaats van auto's.¹⁹ Projecten zoals de Citydeal Ruimte voor Lopen²⁰ dragen bij aan het behouden van focus voor de voetgangers. Dit gebeurt bijvoorbeeld door de voetganger een volwaardige plek te geven in het ontwerpproces van de fysieke leefomgeving, of door lopen middels interventies te stimuleren. Daarnaast kunnen parkeerplaatsen worden ingevuld als groene zone. En ook dat blijkt een goede investering in de stad als het aankomt op een gezond leefmilieu.

OchtendMens Hans werkt aan infrastructuur voor fietsers!

Provincies, gemeenten en de rijksoverheid werken aan een gezamenlijke fietsvisie, waarbij de juiste infrastructuur gecreëerd moet worden. Adviseur Hans van 't Land van OchtendMensen brengt provincies samen, zodat provincies van elkaar leren en de inzet op het thema 'fiets' optimaal wordt benut! Meer lezen? Klik dan [hier](#)!

Vergroten van de hoeveelheid groen

Groenvoorzieningen hebben door bezuinigingen weinig aandacht gehad de afgelopen jaren. Veel oppervlak in de stad is verhard (gebouwen of straten): dit kan oplopen tot 70-90%.²¹ Echter, verschillende maatschappelijke ontwikkelingen plaatsen het nut en de noodzaak van groene ruimte in stedelijk gebied weer op de bestuurlijke agenda. De coronacrisis van afgelopen jaren heeft aangetoond hoe hoog de druk op bestaande natuurgebieden is. Doordat naar buiten gaan één van de weinige uitjes was om te ontspannen (de O van het BRAVO-model), stroomden natuurgebieden vol. De gezondheidssector wordt echter nog weinig meegenomen in de uitwerking van plannen om de gezondheid te bevorderen, aldus Lianne Kiestra van Institute for Positive Health. Dit is een gemiste kans, want de gezondheidssector heeft veel kennis te bieden op dit thema.

Groen biedt veel gezondheidsvoordelen. Annette Postma van Institute for Positive Health voegde wetenschappelijk bewijs hiervoor samen in het blad [Arts en Leefstijl](#), samen met onderzoeker Jolanda Maas van de Vrije Universiteit Amsterdam.

Ook is groen belangrijk in het kader van klimaatverandering. Groen helpt om klimaatverandering af te remmen (mitigatie) en om beter om te gaan met veranderingen zoals extremer weer (adaptatie). Zoals eerder al aangegeven vormt hittestress in stedelijk gebied een gezondheids-risico. Asphalt en stenen gebouwen houden veel warmte vast en laten dit maar langzaam los. In de warme zomermaanden kan dergelijke hitte bedreigend worden voor kwetsbare groepen. Door meer groen in de stad te faciliteren, bijvoorbeeld in de vorm van bomen, ontstaat meer schaduw. Daarnaast neemt groen niet zoveel warmte op als bebouwing. Dit scheelt flink wat graden op de thermometer.²¹

OchtendMens Isis werkt aan een groene en gezonde stad!

Als programmamedewerker richt OchtendMensen-adviseur Isis Weekenborg zich op coalitievorming en stimuleren van duurzaam gedrag in gemeente Almere. Zo werkt Isis bijvoorbeeld aan het project 'Eettuintjes', dat zorgt voor zowel meer groen in de directe leefomgeving van bewoners als voor bewustwording over gezond en lokaal voedsel. Meer lezen hierover? Klik dan [hier](#)!

Wil je meer weten over het vergroenen van de stad?
Lees ook ons whitepaper [Groen groeit mee!](#)

“Groen doet veel voor de gezondheid. Het kan helpen met het herstellen of verminderen van stressklachten; voor gezonde lucht in de stad; voor prettigere omgevingsgeluiden; en het bevordert de gezonde levensstijl (ontmoeting, slaap, beweging, en voeding). Groen heeft dus een enorme preventieve waarde.”

Annette Postma, netwerkadviseur groen bij Alles is Gezondheid/Institute for Positive Health

Randvoorwaarden voor het creëren van een gezondere stad

Zoals het hiervoor beschrevene laat zien, zijn er genoeg oplossingen denkbaar om de stad gezonder te maken. Toch wordt niet elke oplossing direct gerealiseerd. Jeroen Koning, senior beleidsadviseur Gezonde Leefomgeving bij de Gemeente Utrecht, omschrijft drie thema's die randvoorwaardelijk zijn voor het realiseren van deze oplossingen: geld, fysieke ruimte en draagvlak. De drie thema's worden hieronder verder uitgewerkt.

Randvoorwaarde 1: Geld

Veranderingen in de leefomgeving zijn duur en er zijn veel beleidsafdelingen die budget vragen voor het kunnen realiseren van deze veranderingen. De gemeente is verantwoordelijk om deze veranderingen door te voeren, maar voor investeringen moeten keuzes worden gemaakt. Gezondheid is een breed gedragen onderwerp, waar iedere afdeling van de gemeente op haar eigen manier aan bijdraagt. Prioritering aanbrengen is een lastige opgave. Welk programma start je op en welke uitgaven moeten even wachten? Sommige keuzes zijn pijnlijk maar moeten toch genomen worden. Het kan hierbij helpen om een bestaande methodiek toe te passen. Een gedegen methode om continu de balans op te maken tussen verschillende activiteiten en beschikbare middelen, om de strategische doelen van een organisatie te bereiken is bijvoorbeeld [portfoliomanagement \(een methodiek van organisatieadviesbureau TwynstraGudde\)](#).

Randvoorwaarde 2: Fysieke ruimte

Niet alles past in de fysieke ruimte. Beleidsdoelen als nieuwe woningen, meer groen, speelruimte, fiets- en wandelpaden en wegen zullen tegen elkaar afgewogen moeten worden. Dit 'probleem' zal in de toekomst alleen maar groter worden. Door bevolkingsgroei en verstedelijking groeit de druk op de stedelijke omgeving. We wonen met steeds meer mensen op een kleiner oppervlak, maar willen nog steeds gebruik kunnen maken van voorzieningen. Toch zijn er genoeg mogelijkheden om de leefomgeving zo in te richten dat er gesport kan worden, met nauwelijks extra beslag op de fysieke ruimte. Jorinke Vos, senior adviseur bij TwynstraGudde schreef onlangs een artikel vol ideeën [hoe sport en beweging gecombineerd kan worden met gebiedsontwikkeling](#).

“Voetbalclubs zitten vol en ook de druk op parken en wegen neemt toe. Hoe meer mensen op een plek hoe meer potentiële overlast. Waar kun je als stedeling dan nog tot rust komen?”

Jeroen Koning, senior adviseur Gezonde Leefomgeving bij de Gemeente Utrecht

OchtendMens Jeroen werkt aan gebiedsontwikkeling!

OchtendMensen-adviseur Jeroen Ubels is projectleider bij de gebiedsontwikkeling Green Park Aalsmeer, waarbij hij gevraagd wordt een goede combinatie te maken tussen het werken met de harde fysieke plannen en tegelijkertijd te werken op het 'zachte' vlak van relaties met belanghebbenden. Meer hierover lezen? Klik dan [hier](#)!

Randvoorwaarde 3: Draagvlak

Bewoners hebben verschillende wensen. Als je keuzes moet maken vanwege de druk op de fysieke ruimte, dan kun je niet iedereen tegemoet komen. Wel wil je dat de inrichting van de buurt zoveel mogelijk aansluit op de wensen van bewoners. Zij hebben ten slotte baat bij de voorzieningen – en daarmee bij de gezondheidsbaten die de omgeving kan bieden. De één vindt het prima zoals het is, de ander wil graag een speelveld, en een derde bewoner wil graag een voedselbos. Het is de kunst om iets te bieden dat gedragen wordt door omwonenden, want het draagvlak geeft aan in hoeverre zij zitten te wachten op bepaalde voorzieningen.

Tot 2030 moeten er jaarlijks 95.000 woningen gebouwd worden om het woningtekort op te lossen. Deze extra woningen verhogen de druk op de openbare ruimte. Met het risico dat er minder plek overblijft voor bewegen, ontspannen en ontmoeten.
- Volksgezondheid Toekomstverkenning 2020

OchtendMens Carolien werkt aan draagvlak in de wijk!

Draagvlak speelt vaak in stedelijke omgevingen. OchtendMensen-adviseur Carolien Veldsink werkt mee in het omgevingsteam en houdt zich bezig met het creëren van draagvlak in de wijk! Meer lezen? Klik dan [hier](#)!

Social Design voor een andere blik op de gezonde stad van de toekomst

In onze interviews met experts komt naar voren dat een investering in de omgeving niet zomaar gedaan moet worden. Als de voorziening niet gebruik wordt, sla je de plank mis als het gaat om gezondheidswinst.

Als OchtendMensen zijn we nieuwsgierig en verdiepen we ons graag in methoden die helpend zijn om vraagstukken op te lossen. We zochten daarom uit welke modellen helpen bij de inrichting van de leefomgeving. Omgevingsmanagement en participatie waren voor de hand liggend, maar het gedachtegoed van Social Design had onze bijzondere aandacht.

De ervaring van de gebruiker van de leefomgeving meenemen met Social Design

[Social Design](#) wordt door TwynstraGudde regelmatig toegepast om nieuw perspectief te bieden, bijvoorbeeld om inzichtelijk te maken hoe een bepaalde doelgroep aankijkt tegen de inrichting van de leefomgeving. Met Social Design zet je de belevingswereld van de gebruiker centraal. Een eerste stap binnen Social Design is empathisch onderzoek; een methode om je te verplaatsen in de doelgroep door bijvoorbeeld te spreken met bewoners in een wijk. Je onderzoekt hun

behoeften en drijfveren en verbindt die vervolgens aan de opgave die er ligt. TwynstraGudde paste deze methode toe om tot nieuwe perspectieven te komen op de [mobiliteitstransitie voor de gemeente Amsterdam](#). In plaats van een ontwerp voor te leggen en als laatst nog 'even' langs bewoners te gaan, wordt het perspectief van de bewoners (de gebruikers dus) vanaf het begin centraal gezet. Dit geeft een frisse blik en vernieuwende oplossingen. Hiermee kan Social Design ook bij het inrichten van de gezonde stad heel waardevol zijn.

OchtendMens Oukje werkt met Social Design!

OchtendMensen-adviseur Oukje van Merle paste Social Design toe in haar opdracht om de nieuwe inrichting van stadsstranden in een gemeente te laten aansluiten bij het gebruik ervan door jongeren. Door het gebruik van mentale kaarten kreeg zij een representatie van de belevingswereld van jongeren op deze plek.

“We lieten jongeren tekenen hoe zij de stadsstranden ervaren. De tekeningen maakten op een verrassende manier zichtbaar hoe ze de plek gebruiken en beleven, maar ook welke (ruimtelijke) aspecten voor hen niet belangrijk zijn. Met dit perspectief kon de gemeente een heleboel investeringen achterwege laten. De jongeren verlangden eigenlijk heel weinig: slechts een overdekte plek om te kunnen zitten.”

Oukje van Merle, adviseur OchtendMensen

Hoe pas je de design thinking methodiek toe [binnen de overheid](#)? En wat kunnen [programmamanagement en design thinking](#) voor elkaar betekenen? Je leest het in de blogs van Oukje.

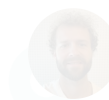
Referenties

- ¹ De stad verbeeld - Planbureau voor de Leefomgeving.
- ² [Moderation effect of urban density on changes in physical activity during the coronavirus disease 2019 pandemic - PMC \(nih.gov\)](#)
- ³ [De inrichting van de stad zet mensen aan tot meer bewegen | De Ingenieur](#)
- ⁴ [Ziektelast in daly's | Bijdrage risicofactoren | Volksgezondheid en Zorg \(vzinfo.nl\)](#)
- ⁵ Poelman, M. (2016). De stad als verleidelijke voedselomgeving. AGORA Magazine, 32(3).
- ⁶ [Stress per gemeente, wijk en buurt \(rivm.nl\)](#)
- ⁷ Spijker, J. H., & Hiemstra, J. A. (2016). De Groene Agenda, topsectoronderzoek. Stadswerk, 2016(7), 56-57. <https://edepot.wur.nl/417463>
- ⁸ [We roken per dag vijf sigaretten mee door vieze lucht in Nederland — Milieudefensie](#)
- ⁹ [Gezonde leefomgeving, gezonde mensen \(openrepository.com\)](#)
- ¹⁰ [Hoe vervuild is de lucht in mijn straat? — Milieudefensie](#)
- ¹¹ [Klimaatverandering Regio Utrecht \(erikzeegers.nl\)](#)
- ¹² [Verder kijken dan corona, over de toekomst van onze gezondheid | Volksgezondheid Toekomst Verkenning](#)
- ¹³ Interview Fred Woudenberg
- ¹⁴ [Geluidhinder en gezondheid · GGD Leefomgeving](#)
- ¹⁵ [Gezonde leefomgeving, gezonde mensen \(openrepository.com\)](#)
- ¹⁶ <https://www.rivm.nl/gezonde-stad/onderzoek-kenmerken-gezonde-stad>
- ¹⁷ <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/gezonde-stad/>
- ¹⁸ <https://www.utrecht.nl/wonen-en-leven/verkeer/verkeersprojecten/oudegracht-janskerkhof-en-stadhuisplein-autoluw-maken/>
- ¹⁹ <https://www.ronreizen.nl/reisverhaal/voetganger-vriendelijke-steden-nederland>
- ²⁰ <https://agendastad.nl/citydeal/ruimte-voor-lopen/>
- ²¹ <https://www.wur.nl/nl/show-longread/zeven-redenen-om-te-investeren-in-een-groene-stad.htm>

De Gezonde Stad van de Toekomst

De adviseurs van OchtendMensen zetten zich in voor belangrijke maatschappelijke thema's. Met diverse perspectieven en vanuit verschillende achtergronden werken we met een frisse blik aan de gezonde stad van morgen. In deze poster nemen we je mee in uitdagingen, oplossingen en nieuwe perspectieven op het creëren van een gezonde stad. Het combineren van diverse invalshoeken van adviseurs – van zorg tot klimaat en duurzaamheid – leidt tot interessante inzichten.

Aan het woord:

Jeroen Koning, senior adviseur Gezonde Leefomgeving bij Gemeente Utrecht

Fred Woudenberg, hoofd afdeling Leefomgeving bij GGD Amsterdam

Lisanne Kiestra, adviseur Positieve Gezondheid bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

Annette Postma, netwerkadviser Groen bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

Hoe werkt OchtendMensen aan gezonde steden?

Anne-Marij, adviseur Gezonde Omgeving JOGG
Werkt aan gezonde voeding voor de jeugd

Steffie, programmasecretaris Almere 2.0
Werkt aan de ontwikkeling van de stad

Isis, programmamedewerker Groene en Gezonde Stad Gemeente Almere
Werkt aan een groene en gezonde stad

Carolien, assistent omgevingsmanager Gemeente Amsterdam
Werkt aan draagvlak in de wijk

Hans, regisseur Fiets Interprovinciaal Overleg (IPO)
Werkt aan beweging

Jeroen, projectleider Gebiedsontwikkeling Green Park Aalsmeer
Werkt aan gebiedsontwikkeling

“Het is de kunst om met creativiteit, kennis en goede processen de stad duurzaam, integraal en met kwaliteit verder te ontwikkelen. De jonge professionals van OchtendMensen zetten zich daarvoor in.”

Ivonne de Nood, programmamanager
Werkagenda Almere centrum 2040

Luchtvervuiling

Gezondheidsschade door het inademen van vervuilde lucht staat in Nederland gemiddeld gelijk aan het meeroken van 5 sigaretten per dag. In steden is dit aandeel groter, tot 7 sigaretten per dag.⁷

⁷[We roken per dag vijf sigaretten mee door vieze lucht in Nederland — Milieudefensie](#)

Ontspanning

Hitte

Bewegen

Hoe creëer je een gezonde stad?

Hoe neem je de gebruikservaring van inwoners mee?

Welke randvoorwaarden heb je nodig?

De Gezonde Stad van de Toekomst

De adviseurs van OchtendMensen zetten zich in voor belangrijke maatschappelijke thema's. Met diverse perspectieven en vanuit verschillende achtergronden werken we met een frisse blik aan de gezonde stad van morgen. In deze poster nemen we je mee in uitdagingen, oplossingen en nieuwe perspectieven op het creëren van een gezonde stad. Het combineren van diverse invalshoeken van adviseurs – van zorg tot klimaat en duurzaamheid – leidt tot interessante inzichten.

Aan het woord:

Jeroen Koning, senior adviseur Gezonde Leefomgeving bij Gemeente Utrecht

Fred Woudenberg, hoofd afdeling Leefomgeving bij GGD Amsterdam

Lisanne Kiestra, adviseur Positieve Gezondheid bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

Annette Postma, netwerkadviser Groen bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

Hoe werkt OchtendMensen aan gezonde steden?

Anne-Marij, adviseur Gezonde Omgeving JOGG
Werkt aan gezonde voeding voor de jeugd

Steffie, programmasecretaris Almere 2.0
Werkt aan de ontwikkeling van de stad

Isis, programmamedewerker Groene en Gezonde Stad Gemeente Almere
Werkt aan een groene en gezonde stad

Carolien, assistent omgevingsmanager Gemeente Amsterdam
Werkt aan draagvlak in de wijk

Hans, regisseur Fiets Interprovinciaal Overleg (IPO)
Werkt aan beweging

Jeroen, projectleider Gebiedsontwikkeling Green Park Aalsmeer
Werkt aan gebiedsontwikkeling

“Het is de kunst om met creativiteit, kennis en goede processen de stad duurzaam, integraal en met kwaliteit verder te ontwikkelen. De jonge professionals van OchtendMensen zetten zich daarvoor in.”

Ivonne de Nood, programmamanager
Werkagenda Almere centrum 2040

Voeding

Ongezonde voeding is met 8,1% de tweede grootste veroorzaker van gezondheidsverlies.⁴ De inrichting van de omgeving is alles bepalend voor het eetgedrag van mensen.⁵

⁴ *Ziekte last in daly's | Bijdrage risicofactoren | Volksgezondheid en Zorg (vzinfo.nl)*

⁵ *Invloed fysieke omgeving op eetgedrag | Voedingscentrum*

Ontspanning

Bewegen

Hoe creëer je een gezonde stad?

Hoe neem je de gebruikservaring van inwoners mee?

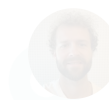
Welke randvoorwaarden heb je nodig?

Luchtvervuiling

De Gezonde Stad van de Toekomst

De adviseurs van OchtendMensen zetten zich in voor belangrijke maatschappelijke thema's. Met diverse perspectieven en vanuit verschillende achtergronden werken we met een frisse blik aan de gezonde stad van morgen. In deze poster nemen we je mee in uitdagingen, oplossingen en nieuwe perspectieven op het creëren van een gezonde stad. Het combineren van diverse invalshoeken van adviseurs – van zorg tot klimaat en duurzaamheid – leidt tot interessante inzichten.

Aan het woord:

Jeroen Koning, senior adviseur Gezonde Leefomgeving bij Gemeente Utrecht

Fred Woudenberg, hoofd afdeling Leefomgeving bij GGD Amsterdam

Lisanne Kiestra, adviseur Positieve Gezondheid bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

Annette Postma, netwerkadviser Groen bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

Hoe werkt OchtendMensen aan gezonde steden?

Anne-Marij, adviseur Gezonde Omgeving JOGG
Werkt aan gezonde voeding voor de jeugd

Steffie, programmasecretaris Almere 2.0
Werkt aan de ontwikkeling van de stad

Isis, programmamedewerker Groene en Gezonde Stad Gemeente Almere
Werkt aan een groene en gezonde stad

Carolien, assistent omgevingsmanager Gemeente Amsterdam
Werkt aan draagvlak in de wijk

Hans, regisseur Fiets Interprovinciaal Overleg (IPO)
Werkt aan beweging

Jeroen, projectleider Gebiedsontwikkeling Green Park Aalsmeer
Werkt aan gebiedsontwikkeling

“Het is de kunst om met creativiteit, kennis en goede processen de stad duurzaam, integraal en met kwaliteit verder te ontwikkelen. De jonge professionals van OchtendMensen zetten zich daarvoor in.”

Ivonne de Nood, programmamanager
Werkagenda Almere centrum 2040

Geluidshinder

Ongeveer 30% van de bevolking ervaart geluidshinder door wegverkeer. Ook geluid van vlieg- en railverkeer, industrie en burens zorgt voor overlast.⁸ Het RIVM schat dat jaarlijks zo'n 800 mensen hart- en vaatziekten krijgen door verkeerslawaaï.⁹

⁸ [Gezonde leefomgeving, gezonde mensen \(openrepository.com\)](#)

⁹ [Geluid in je omgeving Kennis | Atlas Leefomgeving](#)

Voeding

Luchtvervuiling

Bewegen

Hoe creëer je een gezonde stad?

Hoe neem je de gebruikservaring van inwoners mee?

Welke randvoorwaarden heb je nodig?

De Gezonde Stad van de Toekomst

De adviseurs van OchtendMensen zetten zich in voor belangrijke maatschappelijke thema's. Met diverse perspectieven en vanuit verschillende achtergronden werken we met een frisse blik aan de gezonde stad van morgen. In deze poster nemen we je mee in uitdagingen, oplossingen en nieuwe perspectieven op het creëren van een gezonde stad. Het combineren van diverse invalshoeken van adviseurs – van zorg tot klimaat en duurzaamheid – leidt tot interessante inzichten.

Aan het woord:

Jeroen Koning, senior adviseur Gezonde Leefomgeving bij Gemeente Utrecht

Fred Woudenberg, hoofd afdeling Leefomgeving bij GGD Amsterdam

Lisanne Kiestra, adviseur Positieve Gezondheid bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

Annette Postma, netwerkadviser Groen bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

Hoe werkt OchtendMensen aan gezonde steden?

Anne-Marij, adviseur Gezonde Omgeving JOGG
Werkt aan gezonde voeding voor de jeugd

Steffie, programmasecretaris Almere 2.0
Werkt aan de ontwikkeling van de stad

Isis, programmamedewerker Groene en Gezonde Stad Gemeente Almere
Werkt aan een groene en gezonde stad

Carolien, assistent omgevingsmanager Gemeente Amsterdam
Werkt aan draagvlak in de wijk

Hans, regisseur Fiets Interprovinciaal Overleg (IPO)
Werkt aan beweging

Jeroen, projectleider Gebiedsontwikkeling Green Park Aalsmeer
Werkt aan gebiedsontwikkeling

“Het is de kunst om met creativiteit, kennis en goede processen de stad duurzaam, integraal en met kwaliteit verder te ontwikkelen. De jonge professionals van OchtendMensen zetten zich daarvoor in.”

Ivonne de Nood, programmamanager
Werkagenda Almere centrum 2040

Hitte

Hitte kan leiden tot vermoeidheid, concentratieproblemen, hoofdpijn, uitdroging en oververhitting.¹⁰ Tijdens een hittegolf ligt het gemiddeld sterftecijfer zo'n 13% hoger dan normaal.¹¹

¹⁰ [Hitte | RIVM](#)

¹¹ [3. De duurzaam gezonde stad | RIVM](#)

Voeding

Luchtvervuiling

Ontspanning

Bewegen

Hoe creëer je een gezonde stad?

Hoe neem je de gebruikservaring van inwoners mee?

Welke randvoorwaarden heb je nodig?

De Gezonde Stad van de Toekomst

De adviseurs van OchtendMensen zetten zich in voor belangrijke maatschappelijke thema's. Met diverse perspectieven en vanuit verschillende achtergronden werken we met een frisse blik aan de gezonde stad van morgen. In deze poster nemen we je mee in uitdagingen, oplossingen en nieuwe perspectieven op het creëren van een gezonde stad. Het combineren van diverse invalshoeken van adviseurs – van zorg tot klimaat en duurzaamheid – leidt tot interessante inzichten.

Aan het woord:

Jeroen Koning, senior adviseur Gezonde Leefomgeving bij Gemeente Utrecht

Fred Woudenberg, hoofd afdeling Leefomgeving bij GGD Amsterdam

Lisanne Kiestra, adviseur Positieve Gezondheid bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

Annette Postma, netwerkadviseur Groen bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

Hoe werkt OchtendMensen aan gezonde steden?

Anne-Marij, adviseur Gezonde Omgeving JOGG
Werkt aan gezonde voeding voor de jeugd

Steffie, programmasecretaris Almere 2.0
Werkt aan de ontwikkeling van de stad

Isis, programmamedewerker Groene en Gezonde Stad Gemeente Almere
Werkt aan een groene en gezonde stad

Carolien, assistent omgevingsmanager Gemeente Amsterdam
Werkt aan draagvlak in de wijk

Hans, regisseur Fiets Interprovinciaal Overleg (IPO)
Werkt aan beweging

Jeroen, projectleider Gebiedsontwikkeling Green Park Aalsmeer
Werkt aan gebiedsontwikkeling

Ontspanning

Om te herstellen van een stress, hebben we een omgeving met weinig prikkels nodig. De aanwezigheid van groen werkt juist stress verlagend.⁶ In de stad zijn weinig rustige plekken om bij te komen van dagelijkse stress. In de stad zijn weinig van dit soort plekken, waar mensen op kunnen laden en kunnen bekomen van hun dagelijkse stress.

⁶ [1615996854_2024979_ARTS_Handleiding_NatuurGezond.pdf\(artsenleefstijl.nl\)](#)

Voeding

Luchtvervuiling

Bewegen

Hoe creëer je een gezonde stad?

Hoe neem je de gebruikservaring van inwoners mee?

Welke randvoorwaarden heb je nodig?

“Het is de kunst om met creativiteit, kennis en goede processen de stad duurzaam, integraal en met kwaliteit verder te ontwikkelen. De jonge professionals van OchtendMensen zetten zich daarvoor in.”

Ivonne de Nood, programmamanager
Werkagenda Almere centrum 2040

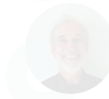
De Gezonde Stad van de Toekomst

De adviseurs van OchtendMensen zetten zich in voor belangrijke maatschappelijke thema's. Met diverse perspectieven en vanuit verschillende achtergronden werken we met een frisse blik aan de gezonde stad van morgen. In deze poster nemen we je mee in uitdagingen, oplossingen en nieuwe perspectieven op het creëren van een gezonde stad. Het combineren van diverse invalshoeken van adviseurs – van zorg tot klimaat en duurzaamheid – leidt tot interessante inzichten.

Aan het woord:

Jeroen Koning, senior adviseur Gezonde Leefomgeving bij Gemeente Utrecht

Fred Woudenberg, hoofd afdeling Leefomgeving bij GGD Amsterdam

Lisanne Kiestra, adviseur Positieve Gezondheid bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

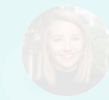

Annette Postma, netwerkadviser Groen bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

Hoe werkt OchtendMensen aan gezonde steden?

Anne-Marij, adviseur Gezonde Omgeving JOGG
Werkt aan gezonde voeding voor de jeugd

Steffie, programmasecretaris Almere 2.0
Werkt aan de ontwikkeling van de stad

Isis, programmamedewerker Groene en Gezonde Stad Gemeente Almere
Werkt aan een groene en gezonde stad

Carolien, assistent omgevingsmanager Gemeente Amsterdam
Werkt aan draagvlak in de wijk

Hans, regisseur Fiets Interprovinciaal Overleg (IPO)
Werkt aan beweging

Jeroen, projectleider Gebiedsontwikkeling Green Park Aalsmeer
Werkt aan gebiedsontwikkeling

“Het is de kunst om met creativiteit, kennis en goede processen de stad duurzaam, integraal en met kwaliteit verder te ontwikkelen. De jonge professionals van OchtendMensen zetten zich daarvoor in.”

Ivonne de Nood, programmamanager
Werkagenda Almere centrum 2040

Ontspanning

Hitte

Geluidshinder

Voeding

Luchtvervuiling

Bewegen

Hoe dichter mensen op elkaar wonen, hoe kleiner het percentage bewoners dat voldoende beweegt.^{1 2} In een groene omgeving bewegen mensen meer.³

¹ [De buurt en gezondheidsgedrag | Een \(on\)gezonde leefstijl: Opleiding als scheidslijn - SCP](#)

² [The association between residential density and physical activity among urban adults in regional China - PMC \(nih.gov\)](#)

³ [1615996854_2024979_ARTS_Handleiding_NatuurGezond.pdf \(artsenleefstijl.nl\)](#)

Gezonde stad?

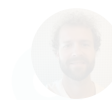
Aan inwoners mee?

Welke randvoorwaarden heb je nodig?

De Gezonde Stad van de Toekomst

De adviseurs van OchtendMensen zetten zich in voor belangrijke maatschappelijke thema's. Met diverse perspectieven en vanuit verschillende achtergronden werken we met een frisse blik aan de gezonde stad van morgen. In deze poster nemen we je mee in uitdagingen, oplossingen en nieuwe perspectieven op het creëren van een gezonde stad. Het combineren van diverse invalshoeken van adviseurs – van zorg tot klimaat en duurzaamheid – leidt tot interessante inzichten.

Aan het woord:

Jeroen Koning, senior adviseur Gezonde Leefomgeving bij Gemeente Utrecht

Fred Woudenberg, hoofd afdeling Leefomgeving bij GGD Amsterdam

Lisanne Kiestra, adviseur Positieve Gezondheid bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

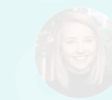

Annette Postma, netwerkadviser Groen bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

Hoe werkt OchtendMensen aan gezonde steden?

Anne-Marij, adviseur Gezonde Omgeving JOGG
Werkt aan gezonde voeding voor de jeugd

Steffie, programmasecretaris Almere 2.0
Werkt aan de ontwikkeling van de stad

Isis, programmamedewerker Groene en Gezonde Stad Gemeente Almere
Werkt aan een groene en gezonde stad

Carolien, assistent omgevingsmanager Gemeente Amsterdam
Werkt aan draagvlak in de wijk

Hans, regisseur Fiets Interprovinciaal Overleg (IPO)
Werkt aan beweging

Jeroen, projectleider Gebiedsontwikkeling Green Park Aalsmeer
Werkt aan gebiedsontwikkeling

Hoe creëer je een gezonde stad?

Infrastructuur: Gemotoriseerd verkeer domineert de stad en claimt veel ruimte. Minder ruimte voor auto's betekent meer ruimte voor wandelaars en fietsers, minder bewegingsarmoede en daarmee minder ziektes zoals hart- en vaatandoeningen. Ook verbetert de luchtkwaliteit en ontstaat zo minder geluidshinder. Er blijft meer ruimte over voor groene oases.

Groen: Een groene omgeving stimuleert een gezonde leefstijl en zorgt dat wij minder worden blootgesteld aan omgevingshinder door geluid, hittestress en luchtvervuiling. Mensen komen in een groene omgeving sneller tot rust en verlagen hiermee het stressniveau. Dit is belangrijk om (leefstijl gerelateerde) ziekten te voorkomen, maar zorgt er ook voor dat mensen sneller herstellen.

Ontspanning

Hitte

Geluidshinder

Voeding

Luchtvervuiling

Hoe neem je de gebruikservaring van inwoners mee?

Welke randvoorwaarden heb je nodig?

“Het is de kunst om met creativiteit, kennis en goede processen de stad duurzaam, integraal en met kwaliteit verder te ontwikkelen. De jonge professionals van OchtendMensen zetten zich daarvoor in.”

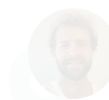

Ivonne de Nood, programmamanager
Werkagenda Almere centrum 2040

De Gezonde Stad van de Toekomst

De adviseurs van OchtendMensen zetten zich in voor belangrijke maatschappelijke thema's. Met diverse perspectieven en vanuit verschillende achtergronden werken we met een frisse blik aan de gezonde stad van morgen. In deze poster nemen we je mee in uitdagingen, oplossingen en nieuwe perspectieven op het creëren van een gezonde stad. Het combineren van diverse invalshoeken van adviseurs – van zorg tot klimaat en duurzaamheid – leidt tot interessante inzichten.

Aan het woord:

Jeroen Koning, senior adviseur Gezonde Leefomgeving bij Gemeente Utrecht

Fred Woudenberg, hoofd afdeling Leefomgeving bij GGD Amsterdam

Lisanne Kiestra, adviseur Positieve Gezondheid bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

Annette Postma, netwerkadviser Groen bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

Hoe werkt OchtendMensen aan gezonde steden?

Anne-Marij, adviseur Gezonde Omgeving JOGG
Werkt aan gezonde voeding voor de jeugd

Steffie, programmasecretaris Almere 2.0
Werkt aan de ontwikkeling van de stad

Isis, programmamedewerker Groene en Gezonde Stad Gemeente Almere
Werkt aan een groene en gezonde stad

Carolien, assistent omgevingsmanager Gemeente Amsterdam
Werkt aan draagvlak in de wijk

Hans, regisseur Fiets Interprovinciaal Overleg (IPO)
Werkt aan beweging

Jeroen, projectleider Gebiedsontwikkeling Green Park Aalsmeer
Werkt aan gebiedsontwikkeling

“Het is de kunst om met creativiteit, kennis en goede processen de stad duurzaam, integraal en met kwaliteit verder te ontwikkelen. De jonge professionals van OchtendMensen zetten zich daarvoor in.”

Ivonne de Nood, programmamanager
Werkagenda Almere centrum 2040

Hoe neem je de gebruiks-ervaring van inwoners mee?

Stedelingen profiteren alleen van gezondheidsvoordelen als de inrichting van de stad aansluit bij hun wensen en natuurlijke gebruik. Om inzicht te krijgen in hoe bewoners de omgeving ervaren biedt Social Design een waardevolle methode.

Hoe neem je

Welke randvoorwaarden heb je nodig?

De Gezonde Stad van de Toekomst

De adviseurs van OchtendMensen zetten zich in voor belangrijke maatschappelijke thema's. Met diverse perspectieven en vanuit verschillende achtergronden werken we met een frisse blik aan de gezonde stad van morgen. In deze poster nemen we je mee in uitdagingen, oplossingen en nieuwe perspectieven op het creëren van een gezonde stad. Het combineren van diverse invalshoeken van adviseurs – van zorg tot klimaat en duurzaamheid – leidt tot interessante inzichten.

Aan het woord:

Jeroen Koning, senior adviseur Gezonde Leefomgeving bij Gemeente Utrecht

Fred Woudenberg, hoofd afdeling Leefomgeving bij GGD Amsterdam

Lisanne Kiestra, adviseur Positieve Gezondheid bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

Annette Postma, netwerkadviser Groen bij Alles is Gezondheid Institute for Positive Health

Hoe werkt OchtendMensen aan gezonde steden?

Anne-Marij, adviseur Gezonde Omgeving JOGG
Werkt aan gezonde voeding voor de jeugd

Steffie, programmasecretaris Almere 2.0
Werkt aan de ontwikkeling van de stad

Isis, programmamedewerker Groene en Gezonde Stad Gemeente Almere
Werkt aan een groene en gezonde stad

Carolien, assistent omgevingsmanager Gemeente Amsterdam
Werkt aan draagvlak in de wijk

Hans, regisseur Fiets Interprovinciaal Overleg (IPO)
Werkt aan beweging

Jeroen, projectleider Gebiedsontwikkeling Green Park Aalsmeer
Werkt aan gebiedsontwikkeling

Ivonne de Nood, programmamanager
Werkagenda Almere centrum 2040

“Het is de kunst om met creativiteit, kennis en goede processen de stad duurzaam, integraal en met kwaliteit verder te ontwikkelen. De jonge professionals van OchtendMensen zetten zich daarvoor in.”

Welke randvoorwaarden heb je nodig?

- **Geld.** Gezondheid is een breed gedragen onderwerp, waar iedere afdeling van de gemeente op haar eigen manier aan bijdraagt. Het bepalen van prioriteit in deze investeringen is een opgave.
- **Fysieke ruimte.** Beleidsdoelen als nieuwe woningen, meer groen, speelruimte, fiets- en wandelpaden en wegen zullen tegen elkaar afgewogen moeten worden. Dit ‘probleem’ zal in de toekomst alleen maar groter worden: Door bevolkingsgroei en verstedelijking groeit de druk op de stedelijke omgeving.
- **Draagvlak.** Bewoners hebben verschillende wensen. Als je keuzes moet maken vanwege de druk op de fysieke ruimte kun je niet iedereen tegemoet komen, maar je wilt wel dat de inrichting van de buurt zo goed mogelijk aansluit bij de wensen van de bewoners.